

УДК 929Ланге:027.7(477.74)

С. І. Яковенко,

доктор психологічних наук,
професор кафедри юридичної психології та педагогіки
Одеського державного університету
внутрішніх справ

НАУКОВА СПАДЩИНА М. М. ЛАНГЕ

Научное наследие Н. Н. Ланге в университетской библиотеке / В. И. Подшивалкина, Р. Н. Свиначенко, Е. В. Полевщикова; авт.-сост.: М. В. Алексеенко, Е. В. Бережок, О. Л. Ляшенко, И. В. Пигулевская, Е. В. Полевщикова, Е. В. Савельева, В. С. Кочмар; науч. ред. В. И. Подшивалкина; отв. ред. М. А. Подрезова; библиогр. ред. В. В. Самодурова; Одес. нац. ун-т им. И. И. Мечникова. — Одесса: Астропринт, 2010. — 352 с., [8] л. ил. — (Сер. «Развитие науки в Одесском (Новороссийском) университете; вып.: Психология»).

Рецензована праця присвячена спадщині видатного вітчизняного психолога, філософа, педагога Миколи Миколайовича Ланге (1858—1921). Він народився 12 березня 1858 року в Санкт-Петербурзі, в сім'ї професора Військово-юридичної академії. Після завершення із золотою медаллю історико-філософського факультету університету М. М. Ланге був відряджений до Німеччини та Франції (1883—1884рр.) для підготовки дисертації з етики. Одночасно з роботою над дисертацією, яку він блискуче захистив у 1885 році, М. М. Ланге під керівництвом Вільгельма Вундта проходить неофіційне стажування в Інституті експериментальної психології при Лейпцизькому університеті.

Як і багато інших вчених, які працювали в лабораторії В. Вундта, М. М. Ланге мріяв про створення експериментальної лабораторії в Росії. І ця мрія, хоча й не без труднощів, була реалізована в 1896 році в стінах Імператорського Новоросійського (тепер — Одеського національного) університету, між іншим, обладнаного коштами місцевих купців-меценатів.

А до того приват-доцент М. М. Ланге привернув до себе увагу світового співтовариства психологів доповіддю «Про закон перцепції», виголошеною в 1892 році на II Міжнародному конгресі з експериментальної психології в Лондоні. Дослідження перцепції були покладені в основу докторської дисертації М. М. Ланге на тему «Психологічні дослідження. Закон перцепції. Теорія вольової уваги», захищеної у стінах Московського університету в 1894 р.

Професор М. М. Ланге був не тільки талановитим психологом-теоретиком і експериментатором, популяризатором філософсько-психологічної думки, а й педагогом, організатором та директором педагогічних жіночих курсів, сприяв реформуванню середньої освіти. У 1917 р. М. М. Ланге очолював шкільний комітет при міській думі, міський інститут дитячої та експериментальної психології (1914—1915 рр.), сприяв створенню в Одесі Народного університету (1917), Суспільно-гуманітарного інституту радянської вищої школи (1919 р.), був деканом історико-філологічного факультету університету. 14 лютого 1921 року М. М. Ланге помер через тяжке захворювання серця.

Архів М. М. Ланге був збережений його родиною, а згодом, у 1965 році, переданий до бібліотеки Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова. Завдяки кропіткій праці старшого бібліотекаря Анатолія Львовича Драголі архів

було систематизовано, інформація про нього — оприлюднено на Ломоносівських читаннях в Московському державному університеті.

Наукова спадщина М. М. Ланге була добре відома й високо цінувалася його сучасниками (М. І. Владиславлев, М. Я. Грот), молодшими колегами (Б. М. Теплов, Б. Г. Ананьєв) і послідовникам (М. І. Гордієвський, Д. Г. Елькін та ін.).

Дуже добре, що колектив науковців у складі д-ра соціол. наук, проф. В. І. Подшивалкіної, канд. іст. наук, ст. наук. співробітника О. В. Полевщікової, канд., психол. наук Р. М. Свиначенка, а також М. В. Алексєнко, Є. В. Бережок, О. Л. Ляшенко, І. В. Пігулевської, Є. В. Савельєвої, В. С. Кочмар здійснив велику за обсягом та кропітку роботу, щоб гарно видати (на жаль, не великим накладом) книгу, яка містить оригінальні статті В. І. Подшивалкіної, Р. М. Свиначенко та О. В. Полевщікової про життя та наукові здобутки М. М. Ланге, його власні праці, а також цікаві архівні матеріали, фотографії, бібліографічний покажчик.

Видання адресоване психологам, філософам, історикам, науковцям, аспірантам та студентам.